

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2021.

САДРЖАЈ

Страна

Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај независног ревизора	2 - 4
Извјештај о финансијском положају	5
Извјештај о добити или губитку	6
Извјештај о свеобухватној добити	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8 - 9
Извјештај о новчаним токовима	10 - 11
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 83
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне рачуноводствене политике	
4 Аранжман валутног одбора	
5 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
6 Управљање финансијским ризицима	
7 Готовина у страним валутама	
8 Депозити код иностраних банака	
9 Специјална права вучења у ММФ-у	
10 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
11 Монетарно злато	
12 Остала имовина	
13 Некретнине и опрема	
14 Нематеријална имовина	
15 Остала улагања	
16 Новчанице и кованице у оптицају	
17 Депозити банака	
18 Депозити Владе и осталих јавних институција	
19 Резервисања	
20 Остале обавезе	
21 Нето каматни приходи	
22 Нето приходи од накнада и провизија	
23 Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
24 Нето (губици) од курсних разлика	
25 Нето умањење вриједности на финансијску имовину	
26 Остали приходи	
27 Трошкови особља	
28 Административни и остали оперативни трошкови	
29 Трошкови производње новчаница и кованица	
30 Расподјела годишње нето добити	
31 Капитал	
32 Новац и новчани еквиваленти	
33 Трансакције са повезаним лицима	
34 Ванбилансни депозити	
35 Чланство БиХ у ММФ-у	
36 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
37 Догађаји после датума извјештавања	

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за финансијске извјештаје, који су израђени у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања и за надгледање процеса финансијског извјештавања. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет који се састоји од три независна члана. Ревизорски комитет прегледа годишње финансијске извјештаје, након чега се исти одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Предсједништву Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2021. годину су ревидирани од стране независних ревизора Централне банке Босне и Херцеговине ERNST & YOUNG д.о.о. Сарајево и ERNST & YOUNG д.о.о. Љубљана и њихов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизори имају пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 83 су одобрени од стране Управног одбора 29. марта 2022. године.

др Сенад Софић
Председавајући Управног одбора
Гувернер

мр Весна Паћука
Руководилац Одјела за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (Централна банка), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембар 2021., извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за тада завршену годину, те напомене уз финансијске извјештаје, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји истинито и фер презентују финансијски положај Централне банке на дан 31. децембар 2021. и њену финансијску успјешност, те њене новчане токове за тада завршену годину у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ).

Основа за мишљење

Обавили смо нашу ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима (МРевС-има). Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у нашем извјештају у одјелку о одговорностима ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо од Централне банке у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Босни и Херцеговини и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима и ИЕСБА Кодексом.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо добили довољни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење.

Остала питања

Финансијске извјештаје Централне банке за годину завршену 31. децембра 2020. године ревидирао је други ревизор који је изразио немодификовано мишљење о тим финансијским извјештајима 29. марта 2021. године.

Одговорности Управе, Управног одбора и Ревизорског комитета за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са МСФИ и за оне контроле за које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који су без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјењивање способности Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању, објављивање, ако је примјењиво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и кориштењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако Управа или намјерава ликвидирати Централну банку или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Управни одбор је одговоран за надгледање процеса финансијског извјештавања којег је установила Централна банка. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина без значајног погрешног приказа услед преваре или грешке и издати ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је виши ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с МРевС-има увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услед преваре или грешке и сматрају се значајни ако се разумно може очекивати да, појединачно или у збиру, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу с МРевС-има, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су dostatни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услед преваре је већи од ризика насталог услед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворења, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Централне банке.
- оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створила Управа.
- закључујемо о примјерености кориштења рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељено на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Централне банке да настави с пословањем по временски неограниченом пословању. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у финансијским извјештајима или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модификујемо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или услови могу узроковати да Централна банка прекине с настављањем пословања по временски неограниченом пословању.
- оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја (наставак)

Ми комуницирамо с Управним одбором и Ревизорским комитетом у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и у вези са значајним недостацима у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

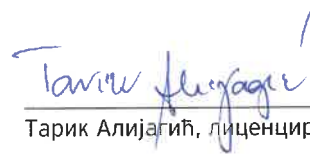
Ми такође дајемо изјаву Управном одбору и Ревизорском комитету да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независности и да ћемо комуницирати с њима о свим односима и другим питањима за која се може разумно сматрати да утичу на нашу независност, као и, гдје је примјењиво, о повезаним заштитама.

Данијела Мирковић, прокуриста

Ернст & Јоунг д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (СЦЦ – Сарајево Циту Центер)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 29. март 2022. године

Тарик Алијагић, лиценцирани ревизор

Ернст & Јоунг д.о.о. Сарајево
Врбања 1 (СЦЦ – Сарајево Циту Центер)
71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Сарајево, 29. март 2022. године

Јанез Уранич, партнер

Ернст & Јоунг д.о.о. Љубљана
Дунајска цеста 111
1000 Љубљана
Република Словенија

Љубљана, 29. март 2022. године

ERNST & YOUNG
Revizijska poslovnica
svetovanje d.o.o., Ljubljana 3

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	31. децембар 2021.	На дан 31. децембар 2020.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	7	469.585	142.202
Депозити код иностраних банака	8	3.945.097	3.832.072
Специјална права вучења у ММФ-у	9, 35	1.881	879
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	10	11.629.592	9.601.315
Монетарно злато	11	301.987	291.561
Остала имовина	12	16.927	12.671
Некретнине и опрема	13	50.177	48.560
Нематеријална имовина	14	983	1.234
Остала улагања	15	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		16.444.042	13.958.307
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	16	6.923.818	6.172.457
Депозити банака	17	7.219.617	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	18	1.429.596	897.044
Резервисања	19	1.406	1.414
Остале обавезе	20	8.162	3.919
Укупно обавезе		15.582.599	12.975.976
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		836.443	957.331
Укупно капитал	31	861.443	982.331
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		16.444.042	13.958.307

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2021.	2020.
Каматни приходи		55.568	51.721
Каматни расходи		(45.420)	(32.197)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	21	10.148	19.524
Приходи од накнада и провизија		20.970	18.061
Расходи од накнада и провизија		(813)	(689)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	22	20.157	17.372
Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	23	4.949	1.578
Нето (губици) од курсних разлика	24	(486)	(184)
Нето умањење вриједности на финансијску имовину	25	(426)	(410)
Остали приходи	26	1.402	245
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		35.744	38.125
Трошкови особља	27	(19.669)	(18.578)
Административни и остали оперативни трошкови	28	(6.514)	(6.252)
Трошкови производње новчаница и кованица	29	(4.143)	(2.855)
Трошкови амортизације	13,14	(2.521)	(2.532)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(32.847)	(30.217)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	30	2.897	7.908

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2021.	2020.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		2.897	7.908
Остали свеобухватни (губитак) / добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	10	(129.592)	81.673
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1, 25	330	314
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	23	(4.949)	(1.578)
		(134.211)	80.409
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	11	10.426	37.473
		10.426	37.473
Укупно остали свеобухватни (губитак) / добит		(123.785)	117.882
УКУПНО СВЕОБУХВАТНИ (ГУБИТАК) / ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		(120.888)	125.790

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2021. године	25.000	293.125	87.703	31.300	545.203	957.331	982.331
Укупно свеобухватни (губитак) за годину	-	(134.211)	10.426	-	2.897	(120.888)	(120.888)
Нето добит за годину (напомена 30)	-	-	-	-	2.897	2.897	2.897
Остали свеобухватни (губитак)	-	(134.211)	10.426	-	-	(123.785)	(123.785)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	(129.592)	-	-	-	(129.592)	(129.592)
<i>Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак</i>	-	330	-	-	-	330	330
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак по основу продаја</i>	-	(4.949)	-	-	-	(4.949)	(4.949)
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	10.426	-	-	10.426	10.426
Стање на дан 31. децембар 2021. године	25.000	158.914	98.129	31.300	548.100	836.443	861.443

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2020. године	25.000	212.716	50.230	31.300	537.295	831.541	856.541
Укупно свеобухватна добит за годину	-	80.409	37.473	-	7.908	125.790	125.790
Нето добит за годину (напомена 30)	-	-	-	-	7.908	7.908	7.908
Остала свеобухватна добит	-	80.409	37.473	-	-	117.882	117.882
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената	-	81.673	-	-	-	81.673	81.673
Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак	-	314	-	-	-	314	314
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак по основу продаја	-	(1.578)	-	-	-	(1.578)	(1.578)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	37.473	-	-	37.473	37.473
Стање на дан 31. децембар 2020. године	25.000	293.125	87.703	31.300	545.203	957.331	982.331

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

		За годину која је завршила 31. децембра	
Напомена		2021.	2020.
У хиљадама КМ			
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		2.897	7.908
Прилагођено за:			
Каматне приходе	21	(55.568)	(51.721)
Каматне расходе	21	45.420	32.197
Нето умањење вриједности на финансијску имовину	25	426	410
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	23	(4.949)	(1.578)
Нето губитке од курсних разлика	24	486	184
Приходе од донација	26	(6)	(50)
Нето повећање у резервисањима	19, 27	171	151
Нето (добитке) / губитке од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(56)	2
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	26	(1.297)	-
Амортизацију	13, 14	2.521	2.532
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(9.955)	(9.965)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
Смањење / (повећање) орочених депозита код иностраних банака		635.115	(139.779)
(Повећање) дужничких инструмената		(2.157.869)	(602.229)
(Повећање) остале имовине		(3.975)	(1.391)
Повећање новчаница и кованица у оптицају	16	751.361	972.541
Повећање депозита банака		1.320.973	158.825
Повећање депозита Владе и осталих јавних институција		532.552	16.369
Повећање / (смањење) осталих обавеза		4.344	(197)
Исплате по основу резервисања	19	(179)	(131)
Наплаћена камата		53.070	50.419
Плаћена камата		(45.100)	(31.135)
Нето новац од оперативних активности		1.080.337	413.327
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		57	-
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине	13, 14	(3.888)	(2.451)
Примљена дивиденда		1.297	-
Нето новац од инвестиционих активности		(2.534)	(2.451)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2021.	2020.
Нето ефекти умањења вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		(184)	(45)
Нето ефекти курсних разлика на новац и новчане еквиваленте		(581)	(115)
Нето повећање новца и новчаних еквивалената		1.077.038	410.716
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		2.909.688	2.498.972
Новац и новчани еквиваленти на крају године	32	3.986.726	2.909.688

Напомене на странама од 12 до 83 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт државе Босне и Херцеговине (БиХ). Њено оснивање, организација и операције су дефинисани Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, број: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 и 32/07 („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини (Устав БиХ).

Централна банка је основана 20. јуна 1997. године и почела је са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале у Брчком и на Палама. Филијала Пале је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте тако што издаје домаћу валуту у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумијева да се домаћа валута издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје конвертибилну марку (KM) за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање службеним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од државних и јавних институција БиХ и депозита од комерцијалних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама по питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета БиХ, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се гувернеру. Гувернер је председавајући Управног одбора и председавајући Управе.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

На датуме извјештавања, чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	председавајући
мр Шериф Исовић	члан
др Радомир Божић	члан (од 30. априла 2020. године)
др Драган Кулина	члан (од 30. априла 2020. године)
др Данијела Мартиновић	члан (од 30. априла 2020. године)
мр Анкица Колобарић	члан (до 30. априла 2020. године)

Несметано и континуирано извршавање законске улоге, основних задатака и функција Централне банке у складу са Законом о Централној банци и њеним важећим актима је јединствен став постојећег Управног одбора до именовања новог сазива Управног одбора од стране Предсједништва Босне и Херцеговине.

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер (до 11. августа 2021. године)
др Жељко Марић	вицегувернер (од 16. августа 2021. године)
Желимира Распудић	вицегувернер (до 30. јуна 2021. године)

Ревизорски комитет процјењује свеукупну адекватност и ефективност процеса финансијског извјештавања Централне банке, врши преглед финансијских извјештаја прије њиховог одобрења од стране Управног одбора, као и надзор процеса вањске ревизије годишњих финансијских извјештаја и процеса избора независних ревизора Централне банке. Надзорне функције Ревизорског комитета подразумијевају и надзор оквира управљања ризицима и система интерних контрола, надзор функције усклађености пословања и надзор функције интерне ревизије.

Чланове Ревизорског комитета Централне банке су, закључно са 31. августом 2021. године, чинили:

Ревизорски комитет

др Мила Гаџић	председавајућа
др Елвир Чизмић	члан
Радомир Репија	члан

Додатне информације о члановима кључног руководства и Ревизорског комитета Централне банке су објављене у напомени 37.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о околностима проузрокованим глобалном пандемијом COVID-19 које су утицале на операције и активности Централне банке у 2021. години објављено је у напомени 3.13. Ове околности нису утицале на адекватност претпоставке о временској неограничености пословања Централне банке.

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Финансијски инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у државној валути БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, осим сљедећих измијењених МСФИ-јева које је Централна банка усвојила од 1. јануара 2021. године:

- Реформа референтне вриједности каматних стопа – Фаза 2 – МСФИ 9, МРС 39, МСФИ 7, МСФИ 4 и МСФИ 16 (Допуне)

У августу 2020. године ОМРС је објавио Реформу референтне вриједности каматних стопа – Фаза 2, измјене МСФИ-ја 9, МРС-а 39, МСФИ-ја 7, МСФИ-ја 4 и МСФИ-ја 16, чиме је завршио свој рад као одговор на реформу IBOR-а. Измјене и допуне пружају привремене олакшице које се односе на учинке финансијског извјештавања када се међубанкарска понуђена стопа (IBOR) замијени алтернативном готово неризичном каматном стопом (RFR). Конкретно, измјене предвиђају практични изузетак када се обрачунавају промјене у основи за утврђивање уговорних новчаних токова финансијске имовине и обавеза, како би се захтијевало прилагођавање ефективне каматне стопе, еквивалентно кретању тржишне каматне стопе. Такође, допуне уводе олакшице код прекида рачуноводства заштите, укључујући привремено ослобађање од потребе да се испуни одвојено препознатљив захтјев када је RFR инструмент одређен за заштиту компоненте ризика. Постоје и измјене МСФИ 7 Финансијски инструменти: објелодањивања која омогућавају корисницима финансијских извјештаја да разумију ефекат реформе референтне каматне стопе на финансијске инструменте и стратегију управљања ризиком субјекта. Када је примјена ретроспективна, субјекат није у обавези да измјени податке из ранијих периода. Допуне нису имале значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)**2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду (наставак)****• МСФИ 16 Најмови - COVID-19 олакшице за најмопримце (Допуна)**

Измјена је на снази за годишње извјештајне периоде која почињу на дан или након 1. јуна 2020. године, ретроспективно. Ранија примјена је дозвољена, укључујући и у финансијским извјештајима који још нису одобрени за издавање на дан 28. мај 2020. године. ОМРС је измјенио стандард како би се пружила олакшица најмопримцима од примјене МСФИ 16 упутства за рачуноводствено евидентирање модификација уговора о најму за олакшице које се јављају као директна посљедица пандемије COVID-19. Датом измјеном се обезбјеђује практичан изузетак за рачуноводствени третман у књигама најмопримца, приликом прихватања било каквих промјена у најмовима, које су резултат олакшица усљед пандемије COVID-19, тако што може да их обухвати на исти начин као и сваку промјену дефинисану МСФИ 16, ако промјена није била модификација уговора о најму, само ако су испуњени сви сљедећи услови:

- Промјене плаћања најма доводе до промјене најамнине која је суштински иста или мања од најамнине непосредно прије настанка промјене.
- Свако смањење плаћања најма утиче само на плаћања која су првобитно доспјела на дан или прије 30. јуна 2021. године.
- Нема суштинских промјена осталих услова најма.

Допуна није имала значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису на снази за годину која завршава 31. децембра 2021. године и нису раније усвојени од стране Централне банке:

- Измјена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извјештаји и МРС 28 Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате: Продаја или допринос имовине између улагача и његовог придруженог или заједничког подухвата.

Измјене се односе на признату недоследност између захтјева из МСФИ-ја 10 и оних у МРС-у 28, у вези с продајом или доприносом имовине између улагача и његовог придруженог или заједничког подухвата. Главна посљедица измјена је да се потпуни добитак или губитак признаје када трансакција укључује пословање (без обзира је ли смјештена у подружници или не). Дјелимични добитак или губитак признаје се када трансакција укључује имовину која не представља пословање, чак и ако је та имовина смјештена у подружници. У децембру 2015. године ОМРС је одгодио датум ступања на снагу ове измјене на неодређено вријеме до исхода свог истраживачког пројекта о методи удјела у рачуноводству. Централна банка предвиђа да измјене неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МРС 1 Презентација финансијских извјештаја: Класификација обавеза на текуће или дугорочне (Допуне)

Измјене су почетно биле на снази за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године уз допуштену рану примјену. Међутим, као одговор на пандемију COVID-19, ОМРС је одгодио датум ступања на снагу за једну годину, односно 1. јануара 2023. године, како би друштвима дала више времена за провођење свих промјена класификације које произлазе из измјена. Измјене и допуне имају за циљ промовисати досљедност у примјени захтјева помажући друштвима да утврде јесу ли у извјештајима о финансијском положају, дуговима и осталим обавезама са неизвјесним датумом требала бити класификована као текућа или дугорочна.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби (наставак)

Измјене утичу на приказ обавеза у извјештају о финансијском положају и не мијењају постојеће захтјеве у вези мјерења или времена признавања било које имовине, обавезе, прихода или расхода, нити информације које субјекти објављују о тим ставкама. Такође, измјене и допуне појашњавају захтјеве за класификацију дуга који може подмирити друштво које издаје властите власничке инструменте.

У новембру 2021. године ОМРС је издао нацрт допуна стандарда (Exposure draft), који појашњава како третирати обавезе које подлијежу обавезама које треба поштовати, на датум након извјештајног периода. Конкретно, ОМРС предлаже измјене и допуне МРС-а 1 уског обима које ефективно поништавају измјене из 2020. године које захтијевају од субјеката да класификују као текуће обавезе које подлијежу обавезама које се морају испунити само унутар сљедећих дванаест мјесеци након извјештајног периода, ако ти услови нису уједначени на крају извјештајног периода. Умјесто тога, приједлози би захтијевали од субјеката да посебно прикажу све дугорочне обавезе које подлијежу обавезама које треба испунити тек унутар дванаест мјесеци након извјештајног периода. Надаље, ако се субјекти на крају извјештајног периода не придржавају таквих будућих обавеза, биће потребна додатна објава. Приједлози ће ступити на снагу за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године и мораће се примјењивати ретроспективно у складу с МРС-ом 8, док је рано усвајање допуштено. ОМРС је такође предложио да се у складу с тим одгоди датум ступања на снагу измјена и допуна 2020. године, тако да се од субјеката неће тражити да мијењају постојећу праксу прије него што предложене измјене ступе на снагу. Централна банка предвиђа да допуне неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МСФИ 3 Пословне комбинације; МРС 16 Некретнине, постројења и опрема; МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина као и годишња побољшања 2018-2020 (Допуне)

Измјене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2022. године уз допуштену рану примјену. ОМРС је издао измјене и допуне уског обима на МСФИ стандарде како сlijеди:

- МСФИ 3 Пословне комбинације (Допуне) ажурирају референцу у МСФИ 3 на Концептуални оквир за финансијско извјештавање без промјене рачуноводствених захтјева за пословне комбинације;
- МРС 16 Некретнине, постројења и опрема (Допуне) забрањује друштву да од трошка некретнина, постројења и опреме одбије износе примљене продајом предмета произведених док друштво припрема средство за намјеравану употребу. Умјесто тога, друштво ће такве приходе од продаје и повезане трошкове признати у извјештају о добити или губитку;
- МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина (Допуне) специфицира које трошкове друштво укључује у одређивање трошка испуњења уговора у сврху процјене је ли уговор штетан.
- Годишња побољшања 2018-2020 доносе мање измјене МСФИ-а 1 Прва примјена Међународних стандарда финансијског извјештавања, МСФИ 9 Финансијски инструменти, МРС-а 41 Пољопривреда и илустративни примјери који прате МСФИ 16 Најмови.

Централна банка предвиђа да допуне неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МСФИ 16 Најмови-COVID-19 олакшице за најмопримце након 30. јуна 2021. (Допуна)

Измјена се примјењује на годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. априла 2021. године, уз дозвољену ранију примјену, укључујући и финансијске извјештаје који још нису одобрени за објављивање на датум издавања ове допуне. У марту 2021. године, ОМРС је измијенио услове практичних изузетака од захтјева МСФИ 16 који најмопримцима обезбјеђује ослобађање од примјене смјерница МСФИ 16 о модификацијама уговора о најму, које се односе на олакшице које су настале као директна посљедица пандемије COVID-19.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби (наставак)

Након допуна, практични изузеци се сада примјењују на олакшице за најам за које свако смањење плаћања најма утиче само на плаћања која првобитно доспијевају 30. јуна 2022. године, под условом да су испуњени други услови за примјену практичног изузетка. Централна банка предвиђа да допуна неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МРС 1 Презентација финансијских извјештаја и МСФИ Изјава о пракси 2: Објелодањивање рачуноводствених политика (Допуне)

Измјене и допуне ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену. Измјене дају смјернице о примјени концепта процјене материјалности на објелодањивање рачуноводствених политика. Посебно, измјене МРС 1 замјењују захтјев за објелодањивањем „значајних“ рачуноводствених политика са захтјевом за објелодањивањем „материјалних“ рачуноводствених политика. Такође, упутства и илустративни примјери су додати у Извјештај из праксе како би помогли у примјени концепта материјалности приликом доношења процјена о објелодањивању рачуноводствених политика. Централна банка предвиђа да допуне неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МРС 8 Рачуноводствене политике, Промјене рачуноводствених процјена и грешке: Дефиниција рачуноводствених процјена (Допуне)

Измјене ступају на снагу за годишње извјештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену и примјењују се на промјене у рачуноводственим политикама и промјене рачуноводствених процјена које се дешавају на или након почетка тог периода. Измјенама се уводи нова дефиниција рачуноводствених процјена, дефинисаних као новчани износи у финансијским извјештајима који су предмет несигурности при одмјеравању. Такође, допунама се појашњава шта су промјене у рачуноводственим процјенама и како се оне разликују од промјена рачуноводствених политика и исправци грешака. Централна банка предвиђа да допуне неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

- МРС 12 Порез на добит: Одгођени порез који се односи на имовину и обавезе произашле из једне трансакције (Допуне)

Измјене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године, уз дозвољену ранију примјену. У мају 2021. године, ОМРС је издао допуне МРС 12, који сужавају обим изузетка за почетно признавање према МРС 12 и прецизирају како друштва треба да обрачунавају одложени порез на трансакције као што су најам и обавезе за повлачење имовине из употребе. Према измјенама, изузетак од почетног признавања се не примјењује на трансакције које при почетном признавању доводе до једнаких опорезивих и одбитних привремених разлика. Примјењује се само ако признавање средства најма и обавезе најма (или обавезе за повлачење имовине из употребе и имовине која се повлачи из употребе) доведе до опорезивих и одбитних привремених разлика које нису једнаке. Централна банка предвиђа да допуне неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.6. Упоредне финансијске информације

У сврху фер и објективне презентације финансијских информација у 2021. години, одређени упоредни прикази у основним финансијским извјештајима и одређеним напоменама су раздвојени како би се обезбиједила упоредивост финансијских информација. Ове измјене нису значајно утицале на укупне финансијске перформансе и финансијски положај Централне банке у упоредном периоду. Све измјене су извршене са циљем унапређења објављивања и транспарентности финансијских извјештаја.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Централна банка је досљедно примјењивала објављене значајне рачуноводствене политике на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима.

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза

Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза се одређује приликом почетног признавања.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина Централне банке се може класификовати у једну од три наведене категорије приликом почетног признавања:

- Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизованом трошку,
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију накнадног мјерења по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином и
- Карактеристикама финансијске имовине са уговорним новчаним токовима.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља финансијском имовином са циљем генерисања новчаних токова. На датуме извјештавања, Централна банка управља својом имовином кроз следеће пословне моделе:

1. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и новчане токове који настају у тренутку њене продаје.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу инвестирања у дужничке инструменте може се вршити кроз оба пословна модела. На датуме извјештавања циљ Централне банке је да се за све дужничке инструменте прикупљање уговорних новчаних токова врши држањем и продајом.

Циљеви ових модела су одређени како би се генерисали уговорни новчани токови, одржавала ликвидност Централне банке те у сврху заштите валутног одбора Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.1. Класификација финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфеља из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања финансијском имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине ради прикупљања уговорних новчаних токова и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Б. Финансијске обавезе

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности (напомена 3.6). Финансијске обавезе се не рекласификују.

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају само када Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.2. Почетно признавање финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза

Изабрана класификација финансијске имовине и финансијских обавеза одређује начин њеног накнадног мјерења.

Амортизовани трошак финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и износа до доспијећа, и у случају финансијске имовине, усклађен за свако умањење вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за умањење вриједности за очекиване кредитне губитке.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчуна амортизованог трошка (бруто књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

А. Финансијска имовина

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа у периоду када су настали.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по амортизованом трошку класификовани су готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења код ММФ-а и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађује се са фер вриједности финансијске имовине на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на сљедећи начин:

- Приходи од камата или расходи по основу ефеката негативних каматних стопа признају се у добит или губитак у периоду када су настали
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања, у категорију финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит класификовани су дужнички инструменти Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Остала улагања представљају власничке инструменте који су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности због немогућности поузданог утврђивања њихове фер вриједности.

На датуме извјештавања, власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (BIS) и SWIFT акције (напомена 15).

Централна банка је дужна, искључиво ако мијења свој пословни модел за управљање финансијском имовином, рекласификовати сву финансијску имовину на коју утиче промјена пословног модела.

Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака и специјална права вучења у ММФ-у, као и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предмет умањења вриједности.

Централна банка признаје умањење вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује проценом више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 6.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.1. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.1.3. Накнадно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Умањење вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине.

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се умањење вриједности признаје у осталој свеобухватној добити као резервација за очекиване кредитне губитке и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Добици и губици од умањења вриједности финансијске имовине признају се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине која је предмет умањења на сваки датум извјештавања.

Б. Финансијске обавезе

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе.

Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.1.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.2. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски provedиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.3. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од сљедећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, девизни депозити на роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.4. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. Прије расподеле годишње остварене добити, уколико нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато, Централна банка признаје износ негативног салда на рачун добити или губитка и тај износ улази у остварену добит расположиву за расподелу, уколико су испуњени законски прописани услови за расподелу добити.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преводећи је по фиксном курсу КМ на датум извјештавања и утврђује се према посљедњој расположивој послијеподневној цијени једне унце злата на датум извјештавања.

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализују.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2021. и 2020. годину су дате како слиједи:

Некретнине и опрема

Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Нематеријална имовина

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%

Добици и губици по основу отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.5. Некретнине, опрема и нематеријална имовина (наставак)

Умањење вриједности нефинансијске имовине

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава најмање једном годишње или ако се сматра потребним и примјењује се проспективно.

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3.6. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

3.7. Депозити депонената

Депозити депонената укључују примљене депозите банака и депозите Владе и осталих јавних институција. Ови депозити представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Депозити банака укључују депозите домаћих комерцијалних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке и друге депозите банака. Депозити Владе и осталих јавних институција представљају примљене депозите институција БиХ и других јавних државних и ентитетских институција и агенција.

Улога Централне банке као депозитара, банкара, савјетника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.8. Резервисања

Резервисања се признају када Централна банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Признавање прихода и расхода

Каматни приходи и расходи

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Обрачунате камате на финансијску имовину са негативном каматном стопом признају се у добит или губитак као ефекти негативних каматних стопа у оквиру расхода од камата и настају по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачунате камате на финансијске обавезе по амортизованом трошку са негативном каматном стопом признају се у добит или губитак као ефекти негативних каматних стопа на финансијске обавезе у оквиру прихода од камата и настају по основу депозита домаћих комерцијалних банака због примијењене политике обавезне резерве Централне банке.

Приходи и расходи од накнада и провизија

Приходи од накнада и провизија остварени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге домаћим банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)****Трансакције у страним валутама и курсне разлике**

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страној валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
	КМ	КМ
EUR	1,95583	1,95583
CHF	1,887320	1,801446
GBP	2,330311	2,165757
USD	1,725631	1,592566
XDR	2,420301	2,315409

Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке које Централна банка држи (напомене 15 и 26).

Примања запослених*Краткорочна примања запослених*

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко Дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци. Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених. Централна банка ангажује овлашћеног актуара у сврху израде актуарског обрачуна у складу са методом пројциране кредитне јединице.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.9. Признавање прихода и расхода (наставак)

Трошкови производње новчаница и кованица

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као унапријед плаћени трошкови у оквиру остале имовине Централне банке и накнадно се амортизују признавањем трошкова кроз добит или губитак током периода од пет година.

Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додатну вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према законима о порезу на добит (и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске), Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такође води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција, те комерцијалних банака за које Централна банка дјелује као агент (напомена 34).

3.11. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ”), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматоносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такође укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора (напомена 4).

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбиједи одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ (напомена 35).

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.12. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на датум извјештавања, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде. У овим финансијским извјештајима није било промјена у примјењеним рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2021. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа узима у обзир тренутну неизвијесност у вези са утицајем глобалне пандемије COVID-19 у погледу потенцијално значајног утицаја на цјелокупан финансијски положај и перформансе Централне банке.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

Напомена 3.1.1: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 6.1. описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у извјештајним периодима.

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати напомену 5.

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.13. Економске посљедице глобалне пандемије COVID-19 и њихов утицај на финансијске извјештаје Централне банке у 2021. години**

Глобална пандемија коронавируса COVID-19 и њене економске посљедице наставиле су отежавати одвијање пословних операција Централне банке током 2021. године. Централна банка је континуирано предузимала све дозвољене могућности усмјерене искључиво на заштиту и интегритет аранжмана валутног одбора у складу са Законом о Централној банци.

Околности у којима је Централна банка обављала своје пословање, како на страни домаћег пословног окружења, тако и на страни међународног пословног окружења, су утицале на исказане износе имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке за 2021. годину.

У 2021. години монетарне обавезе Централне банке су забиљежиле годишњи раст који је уједно и највећи раст монетарних обавеза од постојања Централне банке. Годишњи раст монетарних обавеза Централне банке је био детерминисан смањеном кредитном активности комерцијалних банака, повећаним иностраним задужењем у БиХ и безусловним дознавањем средстава БиХ од стране међународних финансијских институција. Ове околности су додатно негативно изложиле процес инвестирања девизних резерви Централне банке волатилним и неповољним условима на међународном пословном окружењу, као и повећаним финансијским ризицима.

Тренд високог нивоа вишка ликвидности у банкарском систему у БиХ је настављен и током 2021. године. Централна Банка је наставила са имплементацијом пројекта иновирања оквира политике обавезне резерве као јединог инструмента монетарне политике којег има на располагању по Закону о Централној банци. Током 2021. године, уведена је негативна накнада на средства обавезне резерве по основу основице за обрачун у страним валутама и у домаћој валути са валутном клаузулом. Наведена мјера има за циљ подстицање држања депозита у домаћој валути у комерцијалним банкама односно дестимулисања њиховог депоновања у EUR валути. Ова мјера је усмјерена на јачање домаће валуте чиме се јача и њена стабилност. Међутим, комерцијалне банке су наставиле акумулирати значајне износе средстава изнад обавезних резерви на рачунима код Централне банке. На дан 31. децембар 2021. године, износ средстава изнад обавезних резерви комерцијалних банака је значајно већи од самих обавезних резерви. За више информација погледати сљедеће напомене:

Напомена	Назив
17	Депозити банака
21	Нето каматни приходи

Током 2021. године продате су обвезнице Републике Српске у износу од 586.749 хиљада KM (300.000 хиљада EUR) по основу иностраног задужења на Лондонској берзи. Централна банка је извршила продају KM на захтјев комерцијалних банака по основу овог задужења за EUR валуту. Ово задужевање је додатно повећало монетарне обавезе Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.13. Економске посљедице глобалне пандемије COVID-19 и њихов утицај на финансијске извјештаје Централне банке у 2021. години (наставак)

Пракса држања средстава на рачунима Централне банке умјесто повлачења тих средстава за намјеравану сврху је настављена и од стране депонената Централне банке. Заједно са акумулирањем средстава од стране комерцијалних банака, ове околности на страни депонената су додатно повећавале монетарне обавезе Централне банке и негативно утицале на њене финансијске перформансе.

Током 2021. године, Босни и Херцеговини су дозначена значајна средства од стране међународних финансијских институција посредством Централне банке, како слиједи:

Алокација специјалних права вучења: На основу одлуке Одбора гувернера ММФ-а, Босни и Херцеговини су дозначена средства по основу алокације специјалних права вучења (SDR) у износу од 602.540 хиљада КМ. Наведена средства су дозначена као мјера за ублажавање посљедица кризе узроковане пандемијом коронавируса COVID-19. Централна банка је уредно извршила своју законску улогу депозитара, банкара и фискалног агента Босне и Херцеговине.

Средства Европске комисије: Током 2021. године, Европска комисија је дозначила средства за Босну и Херцеговину у износу од 243.112 хиљада КМ (124.301 хиљада EUR) према Споразуму о кредитној линији између Европске уније и Босне и Херцеговине. Дозначена средства представљају прву траншу средстава макрофинансијске помоћи на основу Споразума о кредитној линији између Европске уније и Босне и Херцеговине. Централна банка је извршила трансфер дозначених средстава на подрачуне Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта према процентима утврђеним у Меморандуму о разумијевању између Европске уније и Босне и Херцеговине. На дан 31. децембар 2021. године, нису повучена сва средства по овом споразуму од стране депонената.

За више информација по основу наведених околности у вези депонената Централне банке, погледати сљедеће напомене:

Напомена	Назив
18	Депозити Владе и осталих јавних институција
35	Чланство БиХ у ММФ-у

Током 2021. године, међународно пословно окружење на којем Централна банка инвестира девизне резерве је наставило бити окружење негативних каматних стопа и приноса дужничких инструмената земаља Еврозоне, као и окружење све израженије волатилности тржишних цијена дужничких инструмената. Иако се привреда Еврозоне постепено почела отварати услед побољшања ситуације повезане са пандемијом и знатним напретком у поступку вакцинисања, наставак пандемије, ширење нових сојева вируса и његове посљедице на привредне и финансијске услове су били значајан извор ризика, несигурности и високе волатилности. Услови на међународном финансијском тржишту Еврозоне настављају бити под доминантним утицајем експанзивне монетарне политике Европске централне банке. Кључне каматне стопе Европске централне банке су биле непромијењене у 2021. години са неизвјесним очекивањима њихове промјене у наредном периоду.

Поред тога, дозначавањем средстава по основу алокације SDR-а и макрофинансијске помоћи, заједно са све значајнијим акумулирањем средстава изнад обавезних резерви комерцијалних банака, девизне резерве Централне банке су постале додатно изложене неповољним условима за инвестирање на међународном финансијском тржишту Еврозоне.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.13. Економске посљедице глобалне пандемије COVID-19 и њихов утицај на финансијске извјештаје Централне банке у 2021. години (наставак)**

Током 2021. године, Централна банка је активно прилагођавала процес инвестирања девизних резерви околностима неубичајеног и значајног раста монетарних обавеза, као и постојећим условима за инвестирање девизних резерви унутар законски прописаног оквира за инвестирање. Наведене околности, како на страни монетарних обавеза, тако и по питању отежаних могућности за инвестирање девизних резерви, су имале синергијски негативан ефекат на финансијске перформансе Централне банке за 2021. годину. Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама у сваком моменту је био примарни циљ Централне банке који је у потпуности испоштован. За више информација погледати сљедеће напомене:

Напомена	Назив
4	Аранжман валутног одбора
6	Управљање финансијским ризицима
10	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
21	Нето каматни приходи

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Валутни одбор је аранжман са фиксним девизним курсом који је везан за стабилну страну валуту тзв. резервну валуту, гдје се укупан износ домаће валуте у сваком тренутку може слободно конвертовати у резервну валуту. Свака емитована КМ има пуно покриће у страној валути за коју је везана према унапријед дефинисаном девизном фиксном курсу према EUR валути. Чланом 31. Закона о Централној банци дефинисано је правило за издавање валуте „валутни одбор“ према којем је Централна банка обавезна да осигура да укупан износ њене монетарне пасиве никада не пређе еквивалентан износ (изражен у КМ) њених девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Бруто девизне резерве	16.348.142	13.868.029
Готовина у страним валутама	469.585	142.202
Депозити код иностраних банака	3.945.097	3.832.072
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	879
Дужнички инструменти	11.629.592	9.601.315
Монетарно злато	301.987	291.561
Обавезе према нерезидентима	2.331	1.688
Нето девизне резерве		
(Бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	16.345.811	13.866.341
Монетарна пасива	15.573.031	12.970.643
Новчанице и кованице у оптицају	6.923.818	6.172.457
Депозити банака	7.219.617	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	1.429.596	897.044
НЕТО СТРАНА АКТИВА		
(Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	772.780	895.698

Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена основна мјера успјешног пословања. Пошто чини дио девизних резерви, нето страна актива се не може сматрати имовином Централне банке која је расположива за фискалне намјене и кориштење девизних резерви Централне банке у фискалне намјене је експлицитно забрањено Законом о Централној банци. Нето страна актива је износ који гарантује стабилност домаће валуте, односно монетарну стабилност и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања бруто девизним резервама.

Како је објављено у напомени 3.13, отежане околности за инвестирање девизних резерви су биле доминантно детерминисане значајним растом монетарне пасиве у 2021. години. Раст монетарне пасиве, узрокован иностраним задуживањем у Босни и Херцеговини, као и смањена кредитна активност комерцијалних банака, излагали су инвестирање девизних резерви Централне банке волатилним и неповољним условима на међународном финансијском тржишту који су амортизовани нето страном активом.

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА (НАСТАВАК)

Током 2021. године, осцилације у промјенама финансијске имовине Централне банке која се накнадно мјери по фер вриједности су утицале на износ нето стране активе. Више информација о овим промјенама је објављено у напоменама 10 и 11. Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању бруто девизним резервама је објављено у напомени 6.

На датуме извјештавања, ниво капитализованости Централне банке је осигурао извршавање њених функција прописаних Законом о Централној банци. За више информација погледати напомену 31.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)**5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности**

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки датум извјештавања по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2021.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	11.629.592	-	-	11.629.592
Монетарно злато	301.987	-	-	301.987
УКУПНО	11.931.579	-	-	11.931.579

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	291.561
УКУПНО	9.892.876	-	-	9.892.876

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послеподневне цијене које котирају на активном тржишту, преузете са званичних сервиса, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на датуме извјештавања. За мјерење фер вриједности дужничких инструмента користи се тржишне цијене са званичног сервиса Bloomberg, а за мјерење фер вриједности монетарног злата користи се цијена унце злата преузета са званичног сервиса Reuters.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2021. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.945.097	3.936.151
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	1.881
Остала финансијска имовина	3.349	3.349
	4.419.912	4.410.966
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	4.447.725	4.438.779
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	6.923.818	6.172.457
Депозити банака	7.219.617	7.203.407
Депозити Владе и осталих јавних институција	1.429.596	1.426.386
Остале финансијске обавезе	8.023	8.023
Укупно	15.581.054	14.810.273

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

	Књиговодствена вриједност	31. децембар 2020. Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	3.832.072	3.823.212
Специјална права вучења у ММФ-у	879	879
Остала финансијска имовина	2.496	2.496
	3.977.649	3.968.789
<i>Финансијска имовина класификована по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	4.005.462	3.996.602
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	5.901.142	5.887.547
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	894.977
Остале финансијске обавезе	3.759	3.759
Укупно	12.974.402	12.958.740

Управа сматра да књиговодствене вриједности готовине у страним валутама, специјалних права вучења у ММФ-у, остале финансијске имовине, новчаница и кованица у оптицају и осталих финансијских обавеза признате у финансијским извјештајима одговарају њиховој тржишној вриједности на датуме извјештавања.

На датуме извјештавања, фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза који се не мјере по фер вриједности укључена је у категорију Ниво 2, а утврђена је у складу с општеприхваћеним моделима процјењивања базираним на анализи дисконтованог новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Централна банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-a),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит,
- Монетарно злато,
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

Усљед глобалне пандемије COVID-19 почетком марта 2020. године, Европска централна банка је предузела додатне нестандартне мјере монетарне политике с циљем стабилизације текућих услова на финансијским тржиштима. Међутим, средином 2021. године постало је јасно да тржишни приноси неће још дуго остати на веома ниском нивоу. Ради стабилности валутног одбора, Централна банка је значајно скратила модификовано трајање портфеља дужничких инструмената и на тај начин смањила изложеност каматном ризику. Извршена су одређена прилагођавања ограничења кредитног ризика, при чему је узето у обзир да нема значајнијег пораста кредитног ризика, будући да националне централне банке из система ЕЦБ-а откупљују државне дужничке инструменте земаља Еврозоне.

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви. Управљање овом врстом ризика остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рочности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сноси уговорно власници средстава (погледати напомене 34 и 35).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- специјална права вучења у ММФ-у,
- дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и
- остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

Основни критериј за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings или Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А+), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава које подразумијева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира се у Фазу 1 расподеле изложености.
2. Фаза 2 расподеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)****Значајно повећање кредитног ризика**

Значајно повећање кредитног ризика, као критерија за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на датум извјештавања или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво AA минус (AA-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло услед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критерија, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. *underperforming*) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. *underperforming*) уколико плаћање касни 90 или више дана.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. Default)

Критериј за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of Default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза.

За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.

- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на датум извјештавања.

Централна банка за оцјену умањења вриједности користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтоване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања резервација за умањење вриједности на колективној основи, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на основу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућило лакше провођење анализе због правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријељене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања умањења вриједности и резервација за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2021.				2020.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	807	-	-	807	724	-	-	724
Повећања очекиваних кредитних губитака	4.734	-	-	4.734	4.620	-	-	4.620
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(179)	-	-	(179)	(1.078)	-	-	(1.078)
Отпуштање због престанака признавања орочених депозита	(4.449)	-	-	(4.449)	(3.459)	-	-	(3.459)
На дан 31. децембар	913	-	-	913	807	-	-	807
2. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
Повећања очекиваних кредитних губитака	1.130	-	-	1.130	713	-	-	713
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(150)	-	-	(150)	(74)	-	-	(74)
Отпуштање због доспјелих инструмената	(650)	-	-	(650)	(325)	-	-	(325)
Нето повећање током године	330	-	-	330	314	-	-	314
Отпуштање због продатих инструмената	(142)			(142)	(59)	-	-	(59)
На дан 31. децембар	1.786	-	-	1.786	1.598	-	-	1.598

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2021.				2020.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
4. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	5	-	613	618	5	-	600	605
Повећања очекиваних кредитних губитака	8	-	2	10	7	-	13	20
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(7)	-	(13)	(20)	(7)	-	-	(7)
На дан 31. децембар	6	-	602	608	5	-	613	618
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672
Нето повећање / (отпуштање) очекиваних кредитних губитака	295	-	(11)	284	338	-	13	351
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.705	-	602	3.307	2.410	-	613	3.023

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику на датуме извјештавања, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.				31. децембар 2020.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	469.585	-	-	469.585	142.202	-	-	142.202
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	469.585	-	-	469.585	142.202	-	-	142.202
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	3.946.010	-	-	3.946.010	3.832.879	-	-	3.832.879
Умањење вриједности	(913)	-	-	(913)	(807)	-	-	(807)
Књиговодствена вриједност	3.945.097	-	-	3.945.097	3.832.072	-	-	3.832.072
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	1.881	-	-	1.881	879	-	-	879
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	1.881	-	-	1.881	879	-	-	879
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	11.629.592	-	-	11.629.592	9.601.315	-	-	9.601.315
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	1.786	-	-	1.786	1.598	-	-	1.598
Бруто књиговодствена вриједност	11.629.592	-	-	11.629.592	9.601.315	-	-	9.601.315
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	3.355	-	602	3.957	2.501	-	613	3.114
Умањење вриједности	(6)	-	(602)	(608)	(5)	-	(613)	(618)
Књиговодствена вриједност	3.349	-	-	3.349	2.496	-	-	2.496

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	301.987	291.561
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	329.800	319.374

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2021. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 602 хиљаде КМ (На дан 31. децембар 2020. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 613 хиљада КМ).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ

31. децембар 2021.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностранних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.622.277	-	2.523.051	-	-	-	4.145.328
AA+	-	-	-	1.349.129	-	-	-	1.349.129
AA	-	78.200	-	3.986.839	-	-	-	4.065.039
AA-	-	-	-	1.672.536	-	-	-	1.672.536
A+	-	488.958	-	-	-	-	-	488.958
A	-	1.653.649	-	-	-	-	-	1.653.649
A-	-	102.166	-	1.428.865	-	-	-	1.531.031
II ¹	-	760	1.881	-	301.987	-	27.813	332.441
BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB	-	-	-	669.172	-	-	-	669.172
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	469.585	-	-	-	-	3.957	-	473.542
Укупно	469.585	3.946.010	1.881	11.629.592	301.987	3.957	27.813	16.380.825
Умањење вриједности	-	(913)	-	-	-	(608)	-	(1.521)
УКУПНО	469.585	3.945.097	1.881	11.629.592²	301.987	3.349	27.813	16.379.304

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

² Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Монетарно злато	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.743.431	-	2.164.263	-	-	-	3.907.694
AA+	-	-	-	1.283.772	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.926	-	3.170.119	-	-	-	3.893.045
AA-	-	-	-	1.269.603	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.166	-	-	-	-	-	391.166
A	-	875.876	-	-	-	-	-	875.876
A-	-	-	-	1.095.368	-	-	-	1.095.368
II ³	-	410	879	-	291.561	-	27.813	320.663
BBB+	-	99.070	-	-	-	-	-	99.070
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	-	618.190	-	-	-	618.190
Bez rejtinga	142.202	-	-	-	-	3.114	-	145.316
Укупно	142.202	3.832.879	879	9.601.315	291.561	3.114	27.813	13.899.763
Умањење вриједности	-	(807)	-	-	-	(618)	-	(1.425)
УКУПНО	142.202	3.832.072	879	9.601.315⁴	291.561	2.496	27.813	13.898.338

³ Међународне институције (енг. International institutions)⁴ Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)****6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)**

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по бруто књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на датуме извјештавања. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

31. децембар 2021. године

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.058.334	887.676	-	3.946.010
Специјална права вучења у ММФ-у	-	1.881	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	11.629.592	-	-	11.629.592
Монетарно злато	-	301.987	-	301.987
Остала финансијска имовина	-	-	3.957	3.957
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	14.687.936	1.219.347	473.542	16.380.825
			Умањење вриједности	(1.521)
			УКУПНО	16.379.304

31. децембар 2020. године

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	2.865.493	967.386	-	3.832.879
Специјална права вучења у ММФ-у	-	879	-	879
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	-	291.561	-	291.561
Остала финансијска имовина	-	-	3.114	3.114
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Укупно	12.466.818	1.287.629	145.316	13.899.763
			Умањење вриједности	(1.425)
			УКУПНО	13.898.338

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.2. Тржишни ризик**

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената услед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати услед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунавању VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2021. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 65.070 хиљада КМ (2020: 61.117 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,40% укупне финансијске имовине (2020: 0,44% укупне финансијске имовине).

Вриједности VaR на дан 31. децембар 2021. године и на дан 31. децембар 2020. године израчуната је као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Каматни ризик	51.622	44.722
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	13.138	16.097
Девизни ризик	310	298
Укупно VaR	65.070	61.117

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза услед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка обезбјеђује строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио бруто девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Централна банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2021. и 31. децембра 2020. године:

31. децембар 2021.	Остале стране валуте				
У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	469.548	20	17	-	469.585
Депозити код иностраних банака	3.941.617	1.171	2.309	-	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	1.881	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	11.629.592	-	-	-	11.629.592
Монетарно злато	301.987	-	-	-	301.987
Остала финансијска имовина	21	-	-	3.328	3.349
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	16.342.775	1.191	4.207	31.131	16.379.304
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Депозити банака	-	-	-	7.219.617	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Остале финансијске обавезе	4.889	15	1	3.118	8.023
Укупно финансијске обавезе	4.889	15	1	15.576.149	15.581.054
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	16.337.886	1.176	4.206 (15.545.018)		798.250

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	142.128	18	56	-	142.202
Депозити код иностраних банака	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	879	-	879
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	-	291.561
Остала финансијска имовина	24	-	-	2.472	2.496
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	1.549	28	1	2.181	3.759
Укупно финансијске обавезе	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR = 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине услед неповољних кретања каматних стопа. Каматним ризиком се управља одређивањем прихватљиве дужине трајања орочења и рока доспијећа финансијских инструмената у које се инвестира. Са дужим роком доспијећа финансијских инструмената у које су инвестиране девизне резерве, већи је и припадајући ризик промјене њихове тржишне вриједности. Максималан рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година, док је максималан рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током 2021. године модификована дурација је скраћена и износи 2,19 на дан 31. децембар 2021. године (31. децембар 2020. године: 3,40) да би се смањио каматни ризик и даље побољшала стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на датуме извјештавања, по књиговодственој вриједности инструмената, категоризоване према критерију датума поновног одређивања каматних стопа у складу са уговорним аранжманима или датума доспијећа инструмената, зависно који од њих раније наступи:

31. децембар 2021.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
У хиљадама КМ						
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	469.585	469.585
Депозити код иностраних банака	3.564.490	381.994	-	-	(1.387)	3.945.097
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	-	-	-	-	1.881
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	2.739.234	8.820.388	-	-	69.970	11.629.592
Монетарно злато	-	-	-	-	301.987	301.987
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.349	3.349
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	6.305.605	9.202.382	-	-	871.317	16.379.304
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	6.923.818	6.923.818
Депозити банака	5.551.424	-	-	-	1.668.193	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	1.429.596	1.429.596
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	8.023	8.023
Укупно финансијске обавезе	5.551.424	-	-	-	10.029.630	15.581.054
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	754.181	9.202.382	-	-	(9.158.313)	798.250

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.2. Тржишни ризик (наставак)****6.2.2. Каматни ризик (наставак)**

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	3.254.274	579.737	-	-	(1.939)	3.832.072
Специјална права вучења у ММФ-у	879	-	-	-	-	879
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.948.173	7.581.501	-	-	71.641	9.601.315
Монетарно злато	-	-	-	-	291.561	291.561
Остала финансијска имовина	8	5	-	-	2.483	2.496
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	5.203.334	8.161.243	-	-	533.761	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	3.109.052	-	-	-	2.792.090	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.759	3.759
Укупно финансијске обавезе	3.109.052	-	-	-	9.865.350	12.974.402
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	2.094.282	8.161.243	-	-	(9.331.589)	923.936

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такође и када дође до непожељног кретања цијена.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбјеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на датуме извјештавања приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2021.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
Новчанице и кованице у оптицају	6.923.818	-	-	-	-	6.923.818
Депозити банака	7.219.617	-	-	-	-	7.219.617
Депозити Владе и осталих јавних институција	1.429.596	-	-	-	-	1.429.596
Остале финансијске обавезе	8.023	-	-	-	-	8.023
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.581.054	-	-	-	-	15.581.054

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	-	-	-	-	6.172.457
Депозити банака	5.901.142	-	-	-	-	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	-	-	-	-	897.044
Остале финансијске обавезе	3.759	-	-	-	-	3.759
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

7. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама представља готовину која се држи у трезорима Централне банке. Наредна табела приказује стања готовине у страним валутама са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Готовина у страним валутама:		
EUR	469.548	142.128
USD	20	18
GBP	17	17
CHF	-	39
УКУПНО	469.585	142.202

Током 2021. године Централна банка је извршила куповину готовине у EUR валути од иностране банке у износу од 293.375 хиљада КМ.

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестирана средства девизних резерви Централне банке која се држе на рачунима иностраних банака и других финансијских институција. Депозити код иностраних банака укључују депозите по виђењу и орочене депозите.

Наредна табела приказује стања орочених депозита и депозита по виђењу са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Орочени депозити:		
EUR	2.592.738	2.391.656
Умањење вриједности	(764)	(628)
Укупно	2.591.974	2.391.028
Депозити по виђењу:		
EUR	1.349.790	1.430.953
GBP	2.202	2.080
USD	1.171	1.101
CHF	109	7.089
	1.353.272	1.441.223
Умањење вриједности	(149)	(179)
Укупно	1.353.123	1.441.044
УКУПНО	3.945.097	3.832.072

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Током 2021. године просјечне негативне каматне стопе на орочене депозите деноминоване у EUR валути су се кретале у распону од 0,64% до 0,50% годишње (2020: од 0,60% до 0,33% годишње). Негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR валути су се кретале у распону од 0,90% до 0,50% годишње (2020: од 0,75% до 0,40% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.387 хиљада КМ на дан 31. децембар 2021. године (2020: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.939 хиљада КМ).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите код иностраних банака износи 0,54% за 2021. годину (2020: просјечна стопа негативног ефективног приноса је износила 0,50%).

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
У хиљадама КМ		
До мјесец дана	1.055.372	1.032.703
Од једног до два мјесеца	457.180	253.800
Од два до три мјесеца	698.391	525.637
Од три до четири мјесеца	95.591	96.154
Од четири до дванаест мјесеци	286.204	483.362
Укупно	2.592.738	2.391.656
Умањење вриједности	(764)	(628)
УКУПНО	2.591.974	2.391.028

Анализа депозита код иностраних банака према врсти финансијске институције у којој су средства инвестирана дата је сљедећом табелом:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
У хиљадама КМ		
Иностране централне банке	2.467.662	2.375.955
Иностране комерцијалне банке	1.477.588	1.456.514
Међународне финансијске институције	760	410
Укупно	3.946.010	3.832.879
Умањење вриједности (напомена 6.1.1.)	(913)	(807)
УКУПНО	3.945.097	3.832.072

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у напомени 6.1.2.

8. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Словачка		
Орочени депозити	1.148.980	389.486
Депозити по виђењу	-	-
	1.148.980	389.486
Њемачка		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	914.686	1.068.666
	914.686	1.068.666
Француска		
Орочени депозити	488.958	1.035.892
Депозити по виђењу	78.200	78.200
	567.158	1.114.092
Велика Британија		
Орочени депозити	504.668	486.390
Депозити по виђењу	-	-
	504.668	486.390
Швајцарска		
Орочени депозити	381.795	479.888
Депозити по виђењу	760	410
	382.555	480.298
Луксембург		
Орочени депозити	68.336	-
Депозити по виђењу	300.525	234.599
	368.861	234.599
Низоземска		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	58.650	58.650
	58.650	58.650
САД		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	452	698
	452	698
Укупно орочени депозити	2.592.737	2.391.656
Укупно депозити по виђењу	1.353.273	1.441.223
Умањење вриједности	(913)	(807)
УКУПНО	3.945.097	3.832.072

9. СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА У ММФ-у

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Рачун специјалних права вучења у ММФ-у	1.881	879
Обрачуната камата	-	-
Укупно	1.881	879
Умањење вриједности	-	-
УКУПНО	1.881	879

Промјене по основу специјалних права вучења у ММФ-у у извјештајним периодима су приказане у сљедећој табели:

	За период	
У хиљадама КМ	2021.	2020.
На дан 1. јануар	879	230
Новчани приливи по основу алоцираног SDR-а	602.540	-
Остали новчани приливи	10.855	12.359
Новчани одливи по основу конверзије алоцираног SDR-а	(601.198)	-
Остали новчани одливи	(9.974)	(11.582)
Приходи од камата по рачуну SDR-а	4	6
Нето (губици) од курсних разлика	(1.225)	(134)
Нето ефекти очекиваних кредитних губитака	-	-
На дан 31. децембар	1.881	879

ММФ је током августа 2021. године дозначио средства Босни и Херцеговини по основу алокације SDR-а. Централна банка је извршила трансфер средстава на депозитни рачун Министарства финансија и трезора БиХ и конверзију дозначених средстава у EUR валуту. У складу са одговарајућом инструкцијом за расподелу средстава Министарства финансија и трезора БиХ, као власника рачуна, Централна банка је дозначила припадајуће износе на подрачуне ентитета БиХ. За више информација погледати напомене 18 и 35.

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Сви дужнички инструменти су класификовани по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља Еврозоне. Портфељ дужничких инструмената се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмента по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је приказана сљедећом табелом:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
У хиљадама КМ		
Купонски дужнички инструменти	7.931.557	8.522.422
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	57.320	67.513
	7.988.877	8.589.935
Дисконтни дужнички инструменти	3.628.065	1.007.252
Обрачуната премија на дисконтне дужничке инструменте	12.650	4.128
	3.640.715	1.011.380
УКУПНО	11.629.592	9.601.315

На дан 31. децембар 2021. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 1.786 хиљада КМ (31. децембар 2020. године: 1.598 хиљада КМ). Током 2021. године, нето повећање по основу резервација за очекиване кредитне губитке, признато у добит или губитак, износи 330 хиљада КМ (2020: нето повећање 314 хиљада КМ). За више информација погледати напомене 6.1.1. и 25.

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износи 0,12% за 2021. годину (2020: просјечна стопа ефективног приноса је износила 0,27%).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	31. децембар 2021.		31. децембар 2020.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	3.986.839	34,28	3.170.119	33,02
<i>Њемачка</i>	1.799.664	15,47	1.442.399	15,02
<i>Белгија</i>	1.672.536	14,38	1.269.603	13,22
<i>Шпанија</i>	1.428.865	12,29	1.095.368	11,41
<i>Аустрија</i>	902.759	7,76	716.421	7,46
<i>Низоземска</i>	723.387	6,22	721.864	7,52
<i>Италија</i>	669.171	5,75	618.190	6,44
<i>Финска</i>	446.371	3,85	567.351	5,91
УКУПНО	11.629.592	100,00	9.601.315	100,00

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте на датуме извјештавања је објављено у напомени 6.1.2.

10. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Промјене по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2021.	2020.
На дан 1. јануар	9.601.315	8.917.413
Куповине током године	7.132.180	3.077.975
Продаје током године	(1.153.402)	(316.129)
Приходи од камата признати током године (напомена 21)	33.346	37.922
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (напомена 21)	(25.880)	(14.624)
Доспијећа дужничких инструмената	(3.724.978)	(2.065.454)
Доспијећа купона	(103.406)	(117.466)
Нето нереализована промјена фер вриједности током године	(129.592)	81.673
Трансакциони трошкови	9	5
На дан 31. децембар	11.629.592	9.601.315

Дужнички инструменти, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
До три мјесеца	1.114.409	422.511
Од три до дванаест мјесеци	4.093.847	2.382.176
Од једне до три године	2.958.887	1.750.147
Преко три године	3.462.449	5.046.481
УКУПНО	11.629.592	9.601.315

Без обзира на уговорена доспијећа дужничких инструмената, они се сматрају расположивим за обезбјеђење ликвидности у било којем тренутку. Диверзификација дужничких инструмената са различитим уговореним доспијећем не ограничава продају дужничких инструмената у случају потребе јер се сви дужнички инструменти држе у оквиру пословног модела ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје.

11. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

На дан 31. децембар 2021. године, фер вриједност монетарног злата износи 301.987 хиљада КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 3.146 КМ по унци (31. децембар 2020: износило је 291.561 хиљаду КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 3.037 КМ по унци). Монетарно злато је деноминовано у EUR валути.

Ефекти промјена фер вриједности монетарног злата у извјештајним периодима су дати у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2021.	2020.
На дан 1. јануар	291.561	254.088
Нето промјена фер вриједности током године	10.426	37.473
На дан 31. децембар	301.987	291.561

12. ОСТАЛА ИМОВИНА

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
У хиљадама КМ		
Потраживања од домаћих банака	2.203	1.756
Жиро рачуни	682	411
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Остала разна финансијска имовина	472	347
Укупно	3.957	3.114
Умањење вриједности	(608)	(618)
Укупно остала финансијска имовина	3.349	2.496
Унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица	11.164	7.860
Унапријед плаћени трошкови за административно пословање	1.194	1.073
Нумизматичке збирке	981	986
Остала разна нефинансијска имовина	239	256
Укупно остала нефинансијска имовина	13.578	10.175
УКУПНО	16.927	12.671

Како је објашњено у напомени 3.9, унапријед плаћени трошкови за производњу новчаница и кованица се почетно признају као одгођени трошкови и накнадно се амортизују признавањем трошкова током периода од пет година. За више информација погледати напомену 29.

13. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

У хиљадама КМ	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	Некретнине и опрема укупно
Набавна вриједност						
На дан 1. јануар 2020.	44.368	24.931	1.867	1.060	4.865	77.091
Набавке	-	-	-	-	2.289	2.289
Пренос на употребу	-	1.845	-	21	(1.866)	-
Отписи и отуђења	-	(816)	(183)	-	-	(999)
На дан 31. децембар 2020.	44.368	25.960	1.684	1.081	5.288	78.381
Набавке	-	-	-	-	3.731	3.731
Пренос на употребу	5.306	3.670	-	1	(8.977)	-
Враћено у употребу	-	-	64	-	-	64
Отписи и отуђења	-	(1.889)	(336)	(4)	-	(2.229)
На дан 31. децембар 2021.	49.674	27.741	1.412	1.078	42	79.947
Акумулирана амортизација						
На дан 1. јануар 2020.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777
Трошак амортизације	579	1.346	78	38	-	2.041
Отписи и отуђења	-	(815)	(182)	-	-	(997)
На дан 31. децембар 2020.	6.553	20.930	1.472	866	-	29.821
Трошак амортизације	580	1.421	75	37	-	2.113
Враћено у употребу	-	-	64	-	-	64
Отписи и отуђења	-	(1.888)	(336)	(4)	-	(2.228)
На дан 31. децембар 2021.	7.133	20.463	1.275	899	-	29.770
Нето књиговодствена вриједност						
На дан 1. јануар 2021.	37.815	5.030	212	215	5.288	48.560
На дан 31. децембар 2021.	42.541	7.278	137	179	42	50.177

Током 2021. године, Централна банка је извршила пренос купљеног земљишта на употребу за потребе изградње нове пословне зграде Централне банке за Главну јединицу Сарајево у износу од 5.270 хиљада КМ. Наставак изградње пословног објекта Централне банке је привремено заустављен због недостављања потребне дозволе од стране продавца земљишта услед чега Централна банка има привремену забрану располагања купљеним земљиштем. Централна банка је законски власник земљишта и нема неизвршених уговорних обавеза према продавцу земљишта.

Изузев наведеног, Централна банка није имала никаквих других терећења по основу својих некретнина и опреме на датуме извјештавања.

14. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност			
На дан 1. јануар 2020.	15.510	310	15.820
Набавке	-	162	162
Пренос на употребу	150	(150)	-
Отписи и отуђења	(3)	-	(3)
На дан 31. децембар 2020.	15.657	322	15.979
Набавке	-	157	157
Пренос на употребу	479	(479)	-
Отписи и отуђења	-	-	-
На дан 31. децембар 2021.	16.136	-	16.136
Акумулирана амортизација			
На дан 1. јануар 2020.	14.257	-	14.257
Трошак амортизације	491	-	491
Отписи и отуђења	(3)	-	(3)
На дан 31. децембар 2020.	14.745	-	14.745
Трошак амортизације	408	-	408
Отписи и отуђења	-	-	-
На дан 31. децембар 2021.	15.153	-	15.153
Нето књиговодствена вриједност			
На дан 1. јануар 2021.	912	322	1.234
На дан 31. децембар 2021.	983	-	983

15. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

BIS банка је специјализована финансијска институција у власништву и под управом 63 централне банке широм свијета чија је основна улога да подстиче сарадњу међу централним банкама, тежи да обезбиједи монетарну и финансијску стабилност и посредује у финансијским трансакцијама између централних банака. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти.

SWIFT је кооперативно удружење у власништву финансијских институција које су његови чланови.

Акцијама BIS-а и SWIFT-а се не тргује.

15. ОСТАЛА УЛАГАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка посједује обичне акције BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији, плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије. У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Централне банке. Централна банка има право на дивиденду по основу ових акција (напомена 26).

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

16. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Новчанице и кованице у оптицају се могу анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ

	2021.	2020.
На дан 1. јануар	6.172.457	5.199.916
Пораст вриједности новчаница и кованица у оптицају током године	751.361	972.541
На дан 31. децембар	6.923.818	6.172.457

Апоенска структура и количина новчаница и кованица у оптицају је приказана у сљедећој табели:

		31. децембар 2021.		31. децембар 2020.	
Апоен		Комада	Вриједност у хиљадама КМ	Комада	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	87.887.648	4.394	81.761.386	4.088
Кованице	0,10	124.580.693	12.458	117.249.537	11.725
Кованице	0,20	90.394.860	18.079	84.840.207	16.968
Кованице	0,50	43.295.285	21.648	41.308.086	20.654
Кованице	1	63.499.924	63.500	59.456.249	59.456
Кованице	2	18.104.332	36.209	16.415.974	32.832
Кованице	5	13.647.262	68.236	12.548.849	62.744
Укупно кованице		441.410.004	224.524	413.580.288	208.467
Новчанице	10	14.244.184	142.442	13.551.703	135.517
Новчанице	20	10.787.416	215.748	10.068.856	201.377
Новчанице	50	26.420.846	1.321.042	24.556.493	1.227.825
Новчанице	100	41.107.777	4.110.778	34.926.392	3.492.639
Новчанице	200	4.546.419	909.284	4.533.156	906.632
Укупно новчанице		97.106.642	6.699.294	87.636.600	5.963.990
УКУПНО		538.516.646	6.923.818	501.216.888	6.172.457

17. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Депозити домаћих комерцијалних банака	7.218.902	5.900.698
Рачуни резерви организационих јединица Централне банке	682	411
Посебни депозити домаћих комерцијалних банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	7.219.617	5.901.142

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке, за поравнање платних трансакција између домаћих комерцијалних банака међусобно, као и за трансакције домаћих комерцијалних банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2021. године укупан износ депозита домаћих комерцијалних банака од 7.218.902 хиљаде КМ представља депозите 23 банке (2020: износ од 5.900.698 хиљада КМ је представљао депозите 24 комерцијалне банке). За више информација погледати напомену 37.

Депозити домаћих комерцијалних банака укључују негативну обрачунату накнаду по основу политике обавезне резерве у износу од 2.498 хиљада КМ на дан 31. децембар 2021. године (31. децембар 2020: укључивали су негативну обрачунату накнаду у износу од 1.302 хиљаде КМ).

Основицу за обрачун обавезне резерве домаћих комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства изражена.

Централна банка дефинише јединствену стопу обавезне резерве коју примјењује на основицу обавезне резерве једнако за све домаће комерцијалне банке. Стопа обавезне резерве износи 10% на датуме извјештавања и за извјештајне периоде.

Износи изнад обавезне резерве су депозити домаћих комерцијалних банака које оне добровољно држе на својим рачунима резерви. Централна банка обрачунава негативну стопу накнаде на износе тих средстава. Политика за обрачун стопе накнаде на депозите домаћих комерцијалних банака у извјештајним периодима је дата у напмени 21.

Економске посљедице глобалне пандемије COVID-19 довеле су до смањене кредитне активности комерцијалних банака што је за посљедицу имало значајно акумулирање средстава изнад обавезних резерви комерцијалних банака на рачунима Централне банке. Ова околност је значајно повећала монетарне обавезе Централне банке и неповољно утицала како на остварени финансијски резултат Централне банке, тако и на изложеност финансијске имовине Централне банке волатилним промјенама њихове фер вриједности. За више информација погледати напомену 4.

18. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Буџетски депозити институција БиХ	693.533	579.869
Депозити осталих јавних институција	304.875	231.805
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	279.323	85.047
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	151.711	323
Депозити-спољни дуг БиХ	154	-
УКУПНО	1.429.596	897.044

Влада и остале јавне институције су такође акумулирали и држали значајне износе депозита на својим рачунима код Централне банке током 2021. године. На датум извјештавања, Федерација БиХ није повукла своја средства по основу дозначених средстава Европске комисије као и цјелокупан износ дозначених средстава по основу алокације SDR-а од ММФ-а. Ова околност на страни депонената је додатно повећавала монетарне обавезе Централне банке. За више информација погледати напомену 4.

19. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на резервисања за отпремнине и јубиларне награде запосленим те резервисања за потенцијалне обавезе по основу судских спорова. На датуме извјештавања, Централна банка нема резервисања по основу судских спорова.

Промјене у резервисањима су приказане у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ	2021.			
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.414	-	1.414
Ослобађање резервација		(105)	-	(105)
Повећање у резервацијама		243	33	276
Укупно признато у добит или губитак	-	138	33	171
Плаћени износи	-	(179)	-	(179)
На дан 31. децембар	-	1.373	33	1.406

У хиљадама КМ	2020.			
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Јубиларне награде	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.394	-	1.394
Ослобађање резервација	-	(13)	-	(13)
Повећање у резервацијама	-	164	-	164
Укупно признато у добит или губитак	-	151	-	151
Плаћени износи	-	(131)	-	(131)
На дан 31. децембар	-	1.414	-	1.414

19. РЕЗЕРВИСАЊА (НАСТАВАК)*Судски спорови*

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. На датуме извјештавања, Централна банка оспорава те тужбе и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Преузете обавезе

На датуме извјештавања, Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

20. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Обрачунате, а нефактурисане обавезе	4.114	135
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (напомена 35)	2.242	1.587
Добављачи	1.560	1.932
Депозити Свјетске банке	89	101
Остале разне финансијске обавезе	18	4
Укупно остале финансијске обавезе	8.023	3.759
Нефинансијске обавезе по разним основама	87	106
Наплаћени и одложени приходи	52	54
Укупно остале нефинансијске обавезе	139	160
УКУПНО	8.162	3.919

21. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ

	2021.	2020.
Каматни приходи по основу:		
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	33.346	37.922
Ефеката негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	22.218	13.789
Финансијске имовине по амортизованом трошку	4	10
Укупно	55.568	51.721
Каматни расходи по основу:		
Ефеката негативних каматних стопа за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 10)	(25.884)	(14.624)
Ефеката негативних каматних стопа за депозите код иностраних банака	(19.536)	(17.573)
Укупно	(45.420)	(32.197)
Нето каматни приходи	10.148	19.524

Укупни каматни и сродни приходи и расходи по класама финансијских инструмента су приказани у сљедећој табели:

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ

	2021.	2020.
Финансијска имовина по амортизованом трошку		
Каматни приходи	4	10
Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака	(19.536)	(17.573)
Укупно	(19.532)	(17.563)
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		
Каматни приходи	33.346	37.922
Ефекти негативних каматних стопа на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(25.884)	(14.624)
Укупно	7.462	23.298
Финансијске обавезе по амортизованом трошку		
Ефекти негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	22.218	13.789
Каматни расходи	-	-
Укупно	22.218	13.789
Нето каматни приходи	10.148	19.524

21. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Основицу за обрачун расхода од камата односно ефеката негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака генерише укупан износ депозита домаћих комерцијалних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа средстава обавезне резерве и износа средстава изнад обавезне резерве.

До 31. маја 2021. године, Централна банка није примјењивала стопу накнаде на износ средстава обавезне резерве, док се на износ средстава изнад обавезне резерве примијењивала стопа накнаде која је везана за каматну стопу на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке.

Од 1. јуна 2021. године, а у склопу пројекта увођења новог оквира обавезне резерве, Централна банка је почела обрачунавати накнаду на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама и основице у домаћој валути с валутном клаузулом. Накнада се обрачунава и на износ средстава изнад обавезне резерве. На износ средстава обавезне резерве по основу основице у домаћој валути Централна банка не обрачунава накнаду.

Стопа накнаде коју Централна банка примјењује на износ средстава обавезне резерве и износ средстава изнад обавезне резерве везана је за износ каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. У случају обрачуна накнаде на износ средстава обавезне резерве, каматна стопа се додатно умањује за 10 базних поена.

Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава обавезне резерве по основу основице у страним валутама, основице у домаћој валути с валутном клаузулом и средстава изнад обавезне резерве. Негативна каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке у извјештајним периодима износи 0,50%. Током извјештајних периода негативне стопе накнада Централне банке износе:

Основица за обрачун накнаде	Период	Стопа накнаде Централне банке
2021.		
Средства обавезне резерве		
Основица у домаћој валути	1.1 – 31.12.	0,00%
Основица у страним валутама	1.1. – 31.5.	0,00%
Основица у домаћој валути са валутном клаузулом	1.1. – 31.5.	0,00%
Основица у страним валутама	1.6. – 31.12.	(0,60)%
Основица у домаћој валути са валутном клаузулом	1.6. – 31.12.	(0,60)%
Средства изнад обавезне резерве	1.1. – 31.12.	(0,50)%
2020.		
Средства обавезне резерве		
Основица у домаћој валути	1.1. – 31.12.	(0,00)%
Основица у страним валутама	1.1. – 31.12.	(0,00)%
Основица у домаћој валути са валутном клаузулом	1.1. – 31.12.	(0,00)%
Средства изнад обавезне резерве	1.1. – 31.12.	(0,50)%

21. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Наредна табела даје приказ просјечног стања рачуна резерви домаћих комерцијалних банака, израчунатог за задњи десетодневни период у односу на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ

	21.12. - 31.12.2021.	21.12. - 31.12.2020.
Обавезна резерва	2.989.873	2.727.364
Средства изнад обавезне резерве	4.097.112	3.038.133
УКУПНО	7.086.985	5.765.497

Висине стопа накнада које Централна банка примјењује по питању инструмента обавезне резерве су одређене искључиво за покриће њених опортунитетних трошкова који настају по основу држања депонованих средстава домаћих комерцијалних банака и у сврху јачања домаће валуте. Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у напомени 17.

Ефекти негативних пасивних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака укључују приходе по основу средстава изнад обавезних резерви у износу од 17.422 хиљаде КМ и приходе по основу средстава на обавезне резерве у износу од 4.796 хиљада КМ за 2021. годину (2020: 13.789 хиљада КМ по основу средстава изнад обавезних резерви).

Ефекти негативних каматних стопа од каматноне финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа и приноса обрачунатих на депозите код иностраних банака и дужничке инструменте, а које се, у складу с актуелним тржишним условима и дозвољеним законским захтјевима за инвестирање девизних резерви Централне банке, нису могле избјећи. За више информација погледати напомене 8 и 10.

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 15.815 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 3.721 хиљаду КМ на депозите по виђењу (2020: укључивали су износ од 12.605 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 4.968 хиљада КМ на депозите по виђењу).

22. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

	За годину која је завршила 31. децембра	
У хиљадама КМ	2021.	2020.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
услуга за домаће банке	18.759	16.765
услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	2.211	1.296
Укупно	20.970	18.061
Расходи од накнада и провизија по основу:		
чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(777)	(649)
трансакција са банкама у иностранству	(29)	(34)
осталих расхода од накнада и провизија	(7)	(6)
Укупно	(813)	(689)
Нето приходи од накнада и провизија	20.157	17.372

22. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге (напомена 3.9). Током 2021. године, Централна банка је ревидирала тарифе по основу услуга које пружа и донијела нове тарифе са примјеном од 1. маја 2021. године. Приходи од накнада и провизија за домаће банке се доминантно генеришу по основу трансакција у систему бруто поравнања у реалном времену и у жиро клиринг систему. Више информација о функционисању платних система је објављено у напомени 36.

23. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2021.	2020.
Реализовани добити	6.476	1.578
Реализовани губици	(1.527)	-
УКУПНО	4.949	1.578

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте су приказани у напомени 6.1.1.

24. НЕТО (ГУБИЦИ) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2021.	2020.
Нето нереализовани (губици) од курсних разлика	(670)	(328)
Нето реализовани добити од курсних разлика	184	144
УКУПНО	(486)	(184)

25. НЕТО УМАЊЕЊЕ ВРИЈЕДНОСТИ НА ФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2021.	2020.
Нето (повећање) / отпуштање по основу умањења вриједности на депозите код иностраних банака	(106)	(83)
Нето (повећање) / отпуштање по основу умањења вриједности на специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Нето (повећање) / отпуштање по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте	(330)	(314)
Нето (повећање) / отпуштање по основу умањења вриједности на осталу финансијску имовину	10	(13)
УКУПНО	(426)	(410)

Више информација о износима укупних повећања и отпуштања по основу очекиваних кредитних губитака у извјештајним периодима је објављено у напомени 6.1.1.

26. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2021.	2020.
Приход од дивиденде	1.297	-
Приходи од продаје сталних средстава	57	-
Приходи по основу учешћа у међународним пројектима	29	31
Приходи од донација	6	50
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	4	147
Остали приходи	9	17
УКУПНО	1.402	245

Током 2021. године Централна банка је примила дивиденду по основу акција BIS-а у износу од 1.297 хиљада КМ. Износ утврђене дивиденде се састоји од редовне дивиденде и додатка на дивиденду по акцији (2020. година: Централна банка није примила дивиденду по основу акција BIS-а због одлуке BIS-а да целокупан годишњи профит трансферише на одговарајуће позиције резерви). За више информација погледати напомену 15.

27. ТРОШКОВИ ОСОБЉАЗа годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2021.	2020.
Плате	10.678	9.990
Доприноси и друге накнаде на плате	6.090	5.679
Остала примања запослених	2.089	2.093
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	641	665
Нето повећање у резервацијама за отпремнине запосленим (напомена 19)	171	151
УКУПНО	19.669	18.578

Трошкови запослених укључују 3.756 хиљада КМ (2020: 3.544 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Просјечан број запослених износи 368 за 2021. годину (2020: 366).

28. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИЗа годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2021.	2020.
Трошкови одржавања платних система	1.713	1.613
Режијски трошкови	957	952
Трошкови ИТ инфраструктуре	878	781
Трошкови приступа званичним сервисима	622	687
Трошкови одржавања дугорочне имовине	470	643
Остали административни и оперативни трошкови	1.874	1.576
УКУПНО	6.514	6.252

29. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНИЦАЗа годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	2021.	2020.
Трошкови производње и дизајна новчаница	2.767	2.180
Трошкови производње и дизајна кованица	1.376	675
УКУПНО	4.143	2.855

30. РАСПОДЈЕЛА ГОДИШЊЕ НЕТО ДОБИТИ

Расподјела нето добити Централне банке врши се сагласно Закону о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критерији расподјеле нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критериј да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2021. години износио је 3,66% (2020: 4,34%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за 2021. годину у износу од 2.897 хиљада КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Централне банке (2020: укупна нето добит за 2020. годину у износу од 7.908 хиљада КМ је била алоцирана у генералне резерве (задржану добит) Централне банке).

2021.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.573.031
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	570.203
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,66%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	2.897
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	2.897

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	15.573.031
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	573.100
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	3,68%

2020.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.295
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,34%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	7.908
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	7.908

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	570.203
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,40%

31. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Почетни капитал	25.000	25.000
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	158.914	293.125
Резерве фер вриједности за монетарно злато	98.129	87.703
Остале резерве	31.300	31.300
Генералне резерве (задржана добит)	548.100	545.203
УКУПНО	861.443	982.331

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности се односе на:

- Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато и представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања. Ови добици и губици нису расположиви за било коју распоdjелу.
- Резервације за очекиване кредитне губитке и односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати напомену 6.1.1.

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- Резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ по основу новчаних донација примљених од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке.
- Средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати напомену 15).

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето профита или губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

32. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
У хиљадама КМ		
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	2.162.164	1.325.647
Девизни депозити по виђењу	1.353.272	1.441.223
Готовина у страним валутама	469.585	142.202
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	879
Жиро рачуни	682	411
Укупно	3.987.584	2.910.362
Умањење вриједности	(858)	(674)
УКУПНО	3.986.726	2.909.688

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

	2021.	2020.
У хиљадама КМ		
На дан 1. јануар	674	629
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	214	95
Девизни депозити по виђењу	(30)	(50)
Готовина у страним валутама	-	-
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Жиро рачуни	-	-
На дан 31. децембар	858	674

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара Босне и Херцеговине, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе БиХ и других државних институција. Централна банка прима депозите од државе БиХ и других државних институција и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2021. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	62	31	23	116
УКУПНО	62	31	23	116
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	917.836	287.313	163.300	1.368.449
Остале обавезе	-	-	1	1
УКУПНО	917.836	287.313	163.301	1.368.450

За годину која завршава

31. децембра 2021.

ПРИХОДИ

Приходи од накнада и провизија	393	183	140	716
УКУПНО	393	183	140	716

У хиљадама КМ

На дан

31. децембар 2020. године

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	25	1	1	27
УКУПНО	25	1	1	27
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	527.159	214.696	122.622	864.477
УКУПНО	527.159	214.696	122.622	864.477

За годину која завршава

31. децембра 2020.

ПРИХОДИ

Приходи од накнада и провизија	35	12	4	51
УКУПНО	35	12	4	51

33. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и државне институције који се воде у пословним књигама Централне банке ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у напоменама 34 и 35.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Централна банка сматра да има директан однос повезаног лица са члановима кључног руководства, блиским члановима породица чланова кључног руководства и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2021. години износиле су 918 хиљада КМ, од чега се 574 хиљаде КМ односило на плате и остале накнаде, а 344 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2020. години укупан износ од 889 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 556 хиљада КМ, а 333 хиљаде КМ на порезе и доприносе).

34. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Такође, ванбилансни депозити садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Централна банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Депозити USAID-а	-	2.497
Депозити нерезидената	-	2.497
Депозити Савјета министара БиХ:	8.805	8.556
<i>Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије</i>	44	41
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на сервисирање спољног дуга БиХ</i>	6.923	6.738
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на буџет институција БиХ</i>	1.567	1.528
<i>Остали депозити Савјета министара БиХ</i>	271	249
Депозити осталих резидената:	7.700	13.459
<i>Депозити – пензије из Њемачке</i>	72	-
<i>Депозитни рачуни банака</i>	7.628	13.459
Депозити резидената	16.505	22.015
Рачун за готовину - Агенција за осигурање депозита БиХ	40.910	73.684
Укупно - државне јавне институције	40.910	73.684
УКУПНО	57.415	98.196

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На дан 31. децембар 2021. године ова средства укупно износе 8.805 хиљада КМ (2020: 11.053 хиљаде КМ).

34. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ (НАСТАВАК)

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматоносни рачуни. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласе на Централну банку и Агенцију за осигурање депозита БиХ. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset managera. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

35. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са потписаним споразумима између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такође обезбјеђује услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФа.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такође каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предмет су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

35. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, како је приказано наредном табелом:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Квота	641.864	614.046
Специјална права вучења у ММФ-у	1.881	879
УКУПНО ИМОВИНА	643.745	614.925
ММФ-ов рачун бр. 1	1.605	1.535
ММФ-ов рачун бр. 2	637	52
Хартије од вриједности	1.562.617	1.520.009
Алокација SDR	1.004.591	372.517
Обрачуната камата на алокацију SDR	92	65
Рачуни плативих трошкова	1.627	1.670
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	2.571.169	1.895.848
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ У ММФ-у	1.927.424	1.280.923

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

23. августа 2021. године Централна банка је примила средства у име БиХ по основу алокације SDR-а од ММФ-а у износу од 602.540 хиљада КМ. Ова средства су намијењена као помоћ у ублажавању економских посљедица узрокованих глобалном пандемијом COVID – 19 у БиХ. Дозначена средства су основни разлог повећања нето позиције БиХ у ММФ-у. Алокација SDR-а није класични кредитни аранжман БиХ са ММФ-ом.

36. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка.

Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбјеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

36. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би осигурала континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке у Бањој Луци.

Током глобалне пандемије COVID-19, Централна банка је успјешно одговорила на све задатке када је у питању стабилно функционисање система. Све трансакције извршене су током радног времена система.

Надгледање и развој платних система

Централна банка је у 2021. години операционализовала функцију надгледања и развоја платних система. Надгледање подразумијева активности мониторинга платних система, процјену усклађености са Принципима за инфраструктуре финансијских тржишта („ПИФТ“) које је донио комитет CPMI-IOSCO (енг. Committee on Payments and Market Infrastructures - The International Organization of Securities Commissions) при BIS банци, те развојну функцију платних система. Активностима процјене усклађености са ПИФТ, те мониторингом система се подстиче сигурност и ефикасност функционисања платних система и несметано обављање медубанкарског платног промета у БиХ, те на тај начин Централна банка директно потпомаже одржавање финансијске стабилности у БиХ. Кроз развојну функцију, Централна банка активно учествује у припремним и фазама имплементације које се односе на иновације у платним системима и анализира њихов утицај на економију БиХ, те утицај на циљеве јавне политике сигурних и ефикасних платних система.

37. ДОГАЂАЛИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Управни одбор Централне банке је именovalo чланове Ревизорског комитета Централне банке и члана Управе Централне банке, са почецима мандатних периода како сlijеди:

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	предсједавајући (од 1. јануара 2022. године)
др Дијана Ћавар	члан (од 1. јануара 2022. године)
др Васиљ Жарковић	члан (од 1. марта 2022. године)

Ревизорски комитет Централне банке је извршио преглед ових финансијских извјештаја прије њиховог одобрења од стране Управног одбора и обавио потребну комуникацију са независним ревизорима Централне банке.

Управа

мр Марко Видаковић	вицегувернер (од 1. марта 2022. године)
--------------------	---

Предсједништво БиХ није извршило именовање новог сазива Управног одбора Централне банке до датума одобрења ових финансијских извјештаја.

37. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА (НАСТАВАК)

Од 1. јануара 2021. године Централна банка је почела примјењивати нову негативну стопу накнаде на износ средства изнад обавезних резерви комерцијалних банака која износи 0,75%. Ова промјена је извршена у сврху јачања валутног одбора и као подстицај комерцијалним банкама да активније искористе значајне износе средстава изнад обавезних резерви које држе на рачунима код Централне банке у развој привредног система Босне и Херцеговине.

У периоду између 31. децембра 2021. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја дошло је до реструктурирања двије комерцијалне банке које су биле у крајњем власништву Руске Федерације. Поступак реструктурирања је инициран увођењем санкција банкама у руском власништву од стране Европске уније и САД.

Ескалација сукоба у Украјини током фебруара 2022. године представља нови извор неизвјесности којем пословање Централне банке може бити изложено током 2022. године. Потенцијални негативни ефекти се континуирано сагледавају, али још увијек није могуће квантификовати њихове посљедице на финансијски положај и пословање Централне банке.

Осим горе наведеног, у периоду између 31. децембра 2021. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.